JAUME BOFILL: LA INTEL·LIGÈNCIA I EL COR

per JORDI MARAGALL I NOBLE

«*La intel·ligència és profunda quan es troba arrelada en el nostre cor.*» *Heus ací les paraules de Jaume Bofill que explanen el* verbum cordis *de sant Tomàs, diferenciat del* verbum oris.

Però, de vegades, de l'abundància del cor parla la boca. El mateix Bofill accepta una definició de Berdaiev segons la qual el cor *és el* nucli ontològic de la persona.

Estem en el clima propici per presentar aquest treball de Joaquim Maristany, que a través del seu llenguatge rigorós, de vegades críptic, troba el camí del cor per enllaçar el pensament de Jaume Bofill amb el de sant Tomàs. Tot plegat ens porta a l'època tomista de les universitats espanyoles (1940-1950), època que Jaume Bofill i el seu deixeble, Joaquim Maristany, saberen superar per dalt. Sense allunyar-se de sant Tomàs, trobaren les arrels agustinianes o existencialistes de la doctrina tomista.

Ara no profunditzem en aquest treball rigorós de Joaquim Maristany, però en cerquem les circumstàncies i tractem d'esbrinar les fidelitats que s'hi troben. Perquè Maristany, a desgrat de la seva vida inquieta, sanitosament inquieta, és un home de fidelitats. La filosofia ha estat per a ell un medi en el qual s'ha mogut amb un esperit audaç i amb un afany de penetració poc habitual en els nostres temps. Aquest entusiasme *de Joaquim Maristany per la filosofia ens evoca els temps de la guerra civil, en què també veiérem Jaume Bofill, expressiu, inquiet, passejant pel pati*

*de Lletres de la vella universitat, al costat de Joaquim Xirau, embrancats tots dos en una conversa apassionada. I aquesta evocació ens condueix a una certa reflexió: ¿què hauria estat, Jaume Bofill, si Joaquim Xirau hagués restat a la nostra universitat? ¿Quina mena de nexe s'hauria establert entre tots dos? Nosaltres, els qui ens considerem deixebles de Joaquim Xirau (el malauradament desaparegut Josep M. Calsamiglia i jo mateix), no acabarem mai de digerir el trencament que es produí al final de la guerra civil espanyola. No coneguérem el P. Orlandis com el conegué Jaume Bofill i com el conegueren una pila de lletraferits i «filosofoferits» de la postguerra. Restàrem, doncs, amb l'impacte Xirau a sobre, que Calsamiglia sabé assimilar, i, com en totes les veritables assimilacions, sabé superar. D'aquí ve aquella relació profunda que s'establí entre Jaume Bofill i J. M. Calsamiglia (vegeu el pròleg d'aquest a l'*Obra Filosòfica *de Bofill, publicada per Ariel l'any 1967). Fruit d'aquesta relació profunda són les paraules amb què Calsamiglia enceta la presentació de l'obra de Bofill esmentada. Diu Calsamiglia: «Serà difícil que s'esvaeixi la presència de Jaume Bofill en tots aquells que per la relació d'amistat o el pas com a deixebles per la seva càtedra hagin rebut la influència del seu mestratge. El seu gest era sempre acollidor, no pas per una manca de conviccions sinó perquè la fermesa el feia capaç d'afrontar sense temor la discrepància i el conflicte.» Ara en tenim un exemple amb el treball de Joaquim Maristany, que es beneficià d'aquell acolliment de Jaume Bofill. Divuit anys després que Calsamiglia escrivís les paraules transcrites, havent fet un periple complex, Maristany ens ofereix aquestes reflexions, «Una ontologia de la* imago *i de la relació», que donen testimoniatge d'una d'aquelles fidelitats esmentades i ens endinsen per un territori alhora clàssic i actual. Agraïm a Joaquim Maristany aquesta retrobada amb el tarannà filosòfic de Jaume Bofill i felicitem-nos que resti vivent la* presència *de la qual parlava Josep M. Calsamiglia.*